

"VSE SOVRAŽNIKE MORA- MO POGNATI IZ DEŽELE" —PRESEDNIK HARDING.

Tisti, ki izkoriščajo našo gostoljubnost, da bi izničili naše ustanove, morajo pobrati šila in kopita ter oditi iz dežele.

"NEVARNOST PRETI AMERI- KI, ZATO MORAMO BITI NA STRAŽI."

Portland, Ore., 4. julija. — Predsednik Harding je dejal v svojem govoru, ki ga je imel tukaj na dan 4. julija, da mora biti vsakdo, ki nosi obleko ameriškega državljanca, tudi v resnici Američan z dušo in telesom.

"Pozdravil bi s veseljem tisti dan, ko bi ne bilo v Ameriki več prostora za tiste, ki kljubujejo postavi," je dejal predsednik.

"Tisti, ki prihajajo semkaj in izrabljajo našo gostoljubnost za to, da bi izničili naše ustanove, bi morali biti izgnani ali pa na varnem za jetniškiški zidovjem."

"Ta dežela se naj ne boji napada od zunaj, izven naših meja, nego moramo biti na straži ter gledati pod prste tistim, ki so tu med nami in ki si prizadevajo izničiti naše ustanove," je nadaljeval predsednik.

"Če je republika vredna, da biva v njej, potem je tudi vredna, da živimo zanjo. Če je naša republika vredna, da jo branimo, potem je tudi vredna, da bomo in živimo."

V začetku svojega govora je Harding povedal, da sta dve politični šoli, ki si nasprotujeta že od početka naše republike sem. Ena je za narodno vlado, druga za državno suverenost.

"Končno je moral biti ta spor odločen s krvoprelitjem, ki je t-le hude rane za posledico," je dejal.

"Pol dučata predsednikov je prišlo in šlo, preden so bile tiste rane popolnoma zaceljene."

"Treba je bilo plemenitega in taktičnega McKinleyja, ki je pravilno razumel južne države ter jih pripravil do tega, da so te njega razumele pravilno."

"To, da se je narod nanovo posvetil narodni obrambi, mu je mnogo pomagalo v tem oziru."

Predsednik se je potem pečal podrobnosti, kako bi bilo treba izvesti pravo amerikanizacijo med ameriškim narodom. Dotaknil se je tudi priseljenskega problema ter se ogreval za mednarodno solidarnost.

Žrtve četrtega julija.

Po prvih poročilih je 14 mrtvih in okrog 200 ranjenih.

Najmanj 14 mrtvih in okrog 200 ranjenih je letos zahteval "slavni Četrti". Kot po navadi je med državami največ dečkov, ki so streljali s topi in pokalicami ter spuščali rakete. Največ mrtvih ima Pittsburgh, namreč šest; v New Yorku so trije in v drugih mestih po eden.

V Chicagu je 26 ranjencev, večinoma otroci; nekateri so tako hudo opečeni, da ne okrevajo. Avtomobili so ubili tri osebe, ena je utonila, nekega moškega je policaj ustrelil v Justice parku; dva je zadušil plin, eden je bil zaboden v pretepu in šest drugih je umrlo nasilne smrti, toda ne v zvezi s pokalcami.

Ako si pokličemo v spomin prejšnja leta, ko je bilo na 4. julija stotine mrtvih, se nam zdi, da Američani polagoma prihajajo k pameti.

HISTERIJA POLAGOMA UMIRA.

San Francisco, Cal. — (Feder. Press.) — Državni šolski odbor je dovolil, da se s opet ponuja nemški jezik in literatura na srednjih šolah v San Franciscu. Nemščina je bila prepovedana v javnih šolah Kalifornije, odkar je Amerika stopila v vojno.

Delavski list je sila, s katero računava val nasprotnik.

TO JE TISTA NAGRADA ...

Chicago, Ill. — Lawrence Walsh, star 27 let in stanujoč na 3948 Arthington St., je bil v vojni za demokracijo. Bojeval se je na francoski fronti in se vrnil ranjen. Dela ni mogel dobiti, ker je bil nesposoben za vsako fizično delo. Bil je samo v nadlego svojim sorodnikom. Zadnji terek je zavil strup in umrl v bolnišnici. Vojni profitarji, ki so ostali med vojno doma in "čuvali ognjišče", so še živi in zdravi. Niti eden noče požreti strupa!

RUDARJI V KANADI ZASTAVKALI.

10,000 rudarjev v Novi Škottiji je stopilo v boj s simpatij do jeklarskih delavcev.

Halifax, N. S., Kanada. — Tritisec jeklarskih delavcev v Sydneyu se je 4. julija pridružil 1000 rudarjev v 26. distriktu U. M. W. A. v boju z mogočnimi jeklarskimi magnati.

Tako velike stavke še ni bilo v Novi Škottiji. Jeklarski delavci zahtevajo priznanje unije, 30 odstotkov mesečne povsila in "checkoff". Jeklarski mogotci so odgovorili na te zahteve mobiliziranjem krajevne policije in provinčne milice in dobili so na pomoč 600 mož kanadske zvezne armade ter bojno ladjo, ki leži v pristanišču Cape Bretona.

Organizacija rudarjev je zahtevala da se vojaštvo odstrani. Ker se to ni zgodilo, so rudarji zastavkali.

Tudi farmerji odhajajo z Juga.

Zamorci niso edini, katerim se preda "demokracija" bivših suknjerskih držav.

New Orleans, La. — (Federated Press.) — Zamorci niso edini, ki trumoma zapuščajo Louisiano in druge države na Jugu radi nizke mezd in drugih nečloveških razmer. Tudi farmerji odhajajo na Sever.

Harry D. Wilson, agrarni komisar Louisiane, poroča, da je veliko število belopoltnih farmerjev zapustilo državo valed slabih razmer na farmah.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Ne v vzhodno Kanado! Delavci se opozarjajo, naj se drže proč od jeklarskih tovarn in prenegovnikov v Novi Škottiji. Velika stavka je v teku.

Stavka telefonistov v vzhodnih državah še traja.

Stavka pomožnih stavbinskih delavcev v Chicagu, ki imajo separatno unijo, je končana.

V Springfieldu, Mass., stavkajo krojaški delavci proti odprti delavnici. Unija A. C. W. A. vodi štrajk.

Navadni delavci in vozniki v Milwaukee se organizirajo. Uvideli so, da brez organizacije ni nič. Zdaj imajo 50 do 60 centov na uro, dočim imajo organizirani navadni delavci v stavbinski stroki 85 centov.

V Liverpoolu, v Leedsu in Haydenville, Mass., stavkajo delavci že peti teden. Zahtevajo 15% povsila za vse, ki prejema manj ko \$18 tedensko in 10% za one, ki imajo čez \$18.

Voditelji lige narodov se smejejo Hardingu.

Zeneva, Švica, 5. jul. — Voditelji lige narodov, ki tu zborujejo, se posamehujejo predsedniku Združenih držav, ki je v St. Louisu dejal, da je treba ločiti svetovno sodišče v Hagu od lige narodov. Voditelji pravijo, da je to nemogoče.

Poljski delegat Pucinski je na včerajšnji seji napadel upravo lige narodov v Gdanskem. Nemci so obtožili Francijo, da hoče po-francizirati nemško Saarsko dolino.

ANGLEŠKO-FRANCOSKA REPARACIJSKA KRIZA SE TRAJA.

Angleška vlada razpravlja, če sprejme utmen odgovor Francije ali ne. — Tajna pogajanja.

GENERALNA STAVKA V BERLINU.

London, 5. jul. — Angleški kabinet je včeraj razpravljal o odgovoru Francije in Belgije, ki sta ga dali utmen po francoskem poslaniku v terek lordu Curzonu; ministru zunanjih zadev. Stanešek s poslanikom je bil strogo tajen in ravno tako je kabinetna seja ministri in drugo uradništvo molali kot grob. Toda pesimizem v vladnih krogih, ki traja že tri tedne, ni danes nič manjši. To je dokaz, da kriza še vedno postoji.

Iz neuradnih virov se poroča, da angleška vlada ni zadovoljna z odgovorom Francije in da še vedno vztraja pri svoji zahtevi, da mora Poincaré odgovoriti v obliki note.

Druga vest se glasi, da bo Baldwin predložil celo zadevo v parlamentu v rešitev, ako se vlada odloči za neodvisno akcijo glede reparacij. Stvar je teko velike važnosti, da se vlada ne upa sama odločevati o njej.

Berlin, 5. jul. — Nemčija je s opet na robu velike notranje krize. Govorice o revoluciji so ponovno na dnevnem redu. Padec valute, draginja, političen kaos — vse se meša in pruska državna vlada je silno nervozna. Govori se o obsebnem stanju.

Po vseh mestih se pojavljajo štrajki. Delavci zahtevajo višjo mezd, ker ne morejo eksistirati v prirodo neprestano rastočih cen. Danes je 300,000 kovinarjev v Berlinu stopilo v stavko; zastavkali so tudi tesarji in tem se pridružijo delavci vseh stavbinskih strok. Stavka postaja splošna.

Časopisi so polni poročil o grozodejstvih v Poruhurju. Francozi so prepovedali vožnjo v avtomobilih in nevarnih vozovih ter omejili tramvajski promet. Posledica tega je, da morajo delavci več milij daleč hoditi peš na delo.

London, 5. jul. — Iz Esena je prišla vest, da je delavski svet v Kruppovih tovarnah zasno s vodstvom tovarn podpisal pogodbo s Francozi. Ako je to res, tedaj je to prvi velik udarec za pasivno resistenco nemške vlade. Poročilo se glasi, da je delavski svet z 28 glasovi proti 9 odobril pogodbo, ki določa v glavnem, da bodo delavci in upravitelji Kruppovih tovarn kooperirali s francoskimi inženirji in vojaškimi oblastniki. Edini komunisti so bili proti pogodbi.

Prava bolgarska diplomatika.

Pariz. — Tukajšnji listi so objavili sledečo anekdoto o umorjenem bolgarskem ministru predsedniku Stambolijskemu:

Ko je bil Stambolijski na prvi lozanski konferenci, je v debati o izhodišču Bolgarije do Egejskega morja ježno zahteval v bolgarskimi zavezniškimi delegatom sledeče besede v obraz: "Vsi skupaj ste prokleto svinje! Mislite, da nas boste ugnali z vašimi visokimi besedami, toda Bolgari niso psi, ne Grki!" Gospodična Staneška, tajnica bolgarskega poslanstva v Londonu, je tolažila. Ko je Stambolijski izbruhal omenjene besede, se je Staneška sladko nasmešnila lordu Curzonu in dejala: "Bolgarski ministri predsednik bi rad opozoril vaše ekselence, da so Bolgari človeški in zavezniški bodo imeli težave, če se ne odzdravijo na te koncesije itd."

Kadarkoli je Stambolijski imenoval lorda Curzona ali francoskega delegata po bolgarsko svinjo ali psa, je Staneška prestavilo to besedo za "vašo ekselence". In ko je Stambolijski odkril diplomatsko slastjo obdelaval pompozna lorda Curzona, Francoze in Italijane z vsemi najgršimi psovskami, kar jih premore bolgarski jezik. Nekateri delegati v Balkanu, ki so razumeli bolgarsko, so hoteli popokati od smeha.

DVANAJSTURNIK JE DO- KAZ TIRANSTVA IN SUŽNOSTI.

New York, N. Y. — Senator Neely iz West Virginije je na tuktajnji proslavi Četrtega julija, katero so priredili demokratje, dejal med drugim tudi tole:

"Niti afriški sužnji pod biči Simonov Legreejev niso mogli toliko trpeti kot trpi danes 120,000 sužnjev v jeklarskih tovarnah, kjer delajo 12 ur dnevno. Mar naj pričakujemo, da bo človek spoštoval zastavo, pod katero eksistira sužnost? Tiranstvo je v naši deželi in pod našo zastavo, tiranstvo, katerega nas mora biti sram."

AMERIKA ZAHTEVA DE- LEŽ TURŠKEGA ZLATA.

To je prvi slučaj, da Združene države zahtevajo denar. Zavezniki so presenečeni.

Lausanne, Švica, 5. jul. — Jos. C. Grew, ameriški poslanik v Švici in neuradni opazovalec na tuktajnji mirovni konferenci, je včeraj presentil delegate Anglije, Francije in Italije, ko jim je namigal, da Združene države smatrajo, da so upravičene do deleža vsote 5,000,000 turških zlatih funtov (\$25,000,000), katero so zavezniki zaplenili v Carigradu po podpisu premirja leta 1918. Ta vsota je bila preostanek velike vsote, katero je Nemčija naložila v Carigradu med vojno z namenom, da stabilizira turško valuto in pokrije izdatke vojne. Zavezniki so denar zaplenili in ga razdelili med seboj in med balkanskimi državami, ki so bile v vojni s Turčijo.

Grew je dejal, da ima Amerika pravico do deleža, čeprav ni bila v vojni s Turki.

Kriza na lozanski konferenci še ni rešena. Turki in zavezniki se še vedno prepirajo glede ekonomskih koncesij in radi predvojnih turških dolgov.

Stavka na železnih proti v Angliji.

Thomas je zagrozil s splošno stavko železničarjev; 14,000 stavkarjev v Londonu.

London, 5. jul. — J. R. Thomas, tajnik organizacije železničarjev, je včeraj zagrozil s splošno stavko na železnih, ako železniške družbe ne sprejmejo programa organizacije glede mehanikov. Družbe bi rade znižale mezd mehanikom, organizacija pa zahteva, da se vprašanje mezd poveri razsodišču, v katerem bo tudi ljudstvo imelo zastopnike.

V Londonu je zastavkalo 14,000 pristaniških delavcev, katerim so družbe znižale mezd. Veliko število tovarnih parnikov počiva.

ALLEN ORGANIZIRA FAŠISTE!

Des Moines, Ia. — (Fed. Press.) — Henry Allen, slavni bivši kanadski guvernir, ki se je proslavil s svojim industrijskim sodiščem katero zdaj počasi crkuje — je pred nekaj dnevi govoril na tuktajšnjem shodu, ki je bil sklican v svrhu organiziranja fašistov.

Zopet štirje Nemci ubiti v Po- ruburju.

Duesseldorf, 5. jul. — Štirje Nemci so bili ubiti in trije ranjeni v Bueru v zadnjih 48 urah, ko so se pojavili po prepovedani uri na cesti.

Francozi so prepovedali vsak promet v Ruhrurtu, Oberhausenu, Duisburgu in Muelheimu. Nemci se ne smejo voziti z vlakom, tramvajem, avtomobilom niti z navadnim konjskim vozom, samo peš še smejo hoditi.

Belgiji se naložili mestu Duisburgu 20 milijard denarne kazni radi bombnega napada na vlak zadnje sobote, pri katerem je bilo ubitih 20 belgijskih vojakov.

Narodna "Prosveta" valdomu sosedstva ali prijatelja v stari domovini.

Kmečko-delavski dele- gatje ne marajo Forda.

Unijski delegatje imajo konvencijo pod kontrolo. Foster, mati Jones, Kennedy, bivši senator Pettigrew, Fitzpatrick in wisconsinski podgovernor med glavnimi govorniki. Delegatje zastopajo več kakor 40 držav in po številu jih je nad osemsto. Izprva je bilo dokaj viharja, potem je pa zavladalo soglasje med delegati.

Chicago, Ill. — Zadnji terek so se sešli delegatje raznih delavskih in kmečkih organizacij, da se pogovore, kako bi bilo, če bi delavci enkrat nastopili v enotni fronti na prihodnjih in vseh nadaljnjih državnih narodnih volitvah.

Organizirane delavske sile so se po večurni borbi polastile vodstva, in stvar se je potem prišla prav lepo in mirno razvijati.

Najprej je prišlo na dnevni red vprašanje, ali smejo med delegati glasovati na konvenciji samo tisti, ki so člani in zastopniki kmečko-delavske stranke, ali pa sploh vsi delegatje.

Eni so se potegovali za prvo, drugi za drugo. Naposled pa je zmagalo edino pametno mnenje, da imajo pravico glasovati vsi delegatje, pa naj so predstavniki kmečko-delavske stranke, ali ne.

Preden je prišlo do tozadevnih precej viharjih debat, so imeli mnogi delegatje zelo zanimive in ognjevitve govore, ki so jih navzoči navdušeno odobrvali. Med govorniki je bil bivši zvezni senator R. F. Pettigrew iz Južne Dakote, mati Jones, 94 let stara organizatorica rudarske organizacije, predsednik šikške delavske federacije John J. Fitzpatrick, wisconsinski podgovernor Comings in še nekaj drugih.

Na naslednjo v sredo so se razvili naslednji važni dogodki na tej konvenciji.

Vse govornice, ki so pripovedovale, češ, da se bodo delegatje oklenili Forda ter ga postavili za nosilca volilne liste na prihodnjih predsedniških volitvah, so dokrajja izpodbile, zakaj, delavci ne marajo ničesar ališati o detroit-skem avtomobilskem kapitalizmu.

Konvencija je imela cel dan pod kontrolo Ruthenberg-Fosterjeva skupina.

Vse skupinske in strankarske razlike so bile izravnane, in soglasje pa sklađa vlada sedaj med delegati.

William E. Rodriguez in John C. Kennedy, ki sta bila poprej člana šikškega mestnega zastopa, sta bila imenovana prvi za načelnika in drugi za tajnika rezolucijskega odseka, ki ima nalogo sestaviti in napisati nov program za tretjo stranko.

Aleksander Howat je hudo prijel narodne uradnike rudarske nje.

Shoemaker iz Green Baya, Wis., je prvi povedal, kako je zadeva s Fordom. Rekel je:

"Kakor se mi zdi, če zrem v obraze delegatov po dvorani, je govoriti o Fordu kot bodočem predsedniku ravno tako popularno, kakor če bi ga človek predlagal za župana mesta Jeruzalema."

Newyorški delegatje so mu burno odobrvali, a kmečki pa so molčali in mirovali.

Politična stavka v Mehiki.

Delavci zahtevajo jasnost zakona.

Mexico City, Mehika. — (Fed. Press.) — Splošna politična stavka je ustavila vse delo v industrijskem distriktu Orizaba. Vse tovarne in delavnice so zaprte in električna železnica počiva.

Delavci so zahtevali radi nejasnosti 123. člena mehiške ustave, ki določa odškodnino za bolezn delavcev, ki zbole med delom in valed dela. Za take bolezni so odgovorni delodajalec in morajo plačevati podporo za mnoge bolezni, a katerih tridjo da niso industrijske. Delavci, ki so v tem kraju dobro organizirani, so izjavili, da bodo stavkali toliko časa, dokler kompetentna oblast ne razsodi, katere bolezn so industrijske in katere niso.

JOHN D. IN WARREN G.

Harding stopa po gozje za veliki-mi finančnimi interes.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Zvezni direktorat ukazuje in Hardingova administracija stopa po gozje.

Starjši senator iz Colorada Lawrence C. Phipps je eden največjih posejnih delničarjev United State Steel korporacije (trust za jeklo). Njemu je le treba odpreti usta in Harding stori vse. Ko je bil Harding zadnjič v Denverju, je bil Phippsov gost.

V Pueblu, Colo., so tovarne Colorado Fuel & Iron kompanije, ki je Rockefellerjeva imovina. Hubert Work, tajnik notranjih zadev v Hardingovi administraciji, je doma iz Puebla. Tam je znan kot političar, ki je dolgo vrsto let zvesto in verno služil Rockefellerjem. Senator Phipps je priporočil Worka za sedanjo službo in predsednik Harding ga je imenoval.

Department notranjih zadev, kateremu načeljuje Work, ima kontrolo čez ogromna javna posestva, vaterki bogata prenegovniška in oljna zemljišča in kraje vodnih sil.

Rockefellerji so jako zanimajo za prenegovniška zemljišča na Zapadu, kjer se posedujejo velike pokrajine sveta; zainteresirani so tudi velike interese v krajih, ki so pod kontrolo departmenta notranjih zadev.

Senator Phipps, delničar jeklarskega trusta ima poleg drugih interesov, ki zahtevajo prijatelja v departmentu za notranje zadeve, tudi kontrolo čez bogate družbe v Coloradu in Californiji.

Pred kratkim časom je tajnik za notranje zadeve Work odločil Arthurja P. Davisa, ravnatelja reklamacijskega oddelka v departmentu notranjih zadev in na njegovo mesto je postavil D. W. Davisa, bivšega guvernirja Idaho. Več ko 40 let je Arthur P. Davis služil vladi. Kaj je storil, da je moral iti? Odslovljeni Davis je poznani kot izborni inženir, njegov naslednik je pa bankir-političar in vodja frakcije republikanških starin v Idaho, ki so nasprotni Borahu; znan je tudi kot prijatelj interesov vodnih sil. Odslovljeni Davis je razjezil senatorja Phippsa, ko je priporočil, da vlada sgradi velik jez na reki Coloradu pri Boulderju. Phippsova korporacija Southern Sierra Power Co. in drugi privatni interesi vodnih sil hočejo sami zgraditi omenjeni jez. Iz tega razloga je Phipps velel tajniku notranjih zadev Worku, naj se iznebi neljubega Davisa, ki dela taka priporočila, in Work je hitro poslušnil svojega gospodarja, v javnosti je pa naznanil, da je Davis "opustil 40-letno službo na pritisk farmerjev, ki zahtevajo, da se oddelek za reklamacije zemljišč reorganizira v duhu novih potreb".

Tako gre ta reč.

Work zdaj spremlja predsednika Hardinga na njegovem potovanju v Alasko. Vsekakor ne bo Harding povedal farmerjem na Zapadu, da je njegov department notranjih zadev popolnoma v rokah velikih finančnih interesov — kakor za časa notoričnega Falla — ki so med seboj zvezani v mreži direktorastov.

PREMIJE.

Chicago in okolice: V soboto nestalne. Lokalno deževje. Južni in južnozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 80, najnižja 70. Sonce izide ob 5:20, zalde ob 8:28.

Ponovite naročnine na "Prosveto".

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojilno \$5.00.

Naslov na vse, kar ima stik s tem:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi s. pr. (Julija 21-23) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem davcem potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

OMEJITEV OBOROŽEVANJA NA MORJU?

Precej vode je že preteklo, odkar se je vrnila v Washingtonu konferenca za omejitev oboroževanja in so štiri sile — Združene države, Velika Britanija, Francija in Japonska, napravile pakt ali dogovor za omejitev oboroževanja na morju. Takrat so nekateri pili veliko slavo temu paktu in govorili in pisarili, da je vojna nevarnost saj za prihodnjih deset let odpravljena. Skeptiki so sodili drugače in so rekli, ako se napravi sto takih paktov, ne pomenijo ničesar za znižanje vojne nevarnosti, dokler postoje vzroki za nove vojne.

Ko je bil dogovor napravljen, so se gospodje razšli, ki so prišli na konferenco. S tem še ni bilo rečeno, da bodo prizadete države tudi osvojile dogovor in se ravnale po njem.

Združene države, Velika Britanija in Japonska so končno sprejele in osvojile ta dogovor. Francija se je izgovarjala in po častnikarskih poročilih je bil ta dogovor predložen francoskemu parlamentu zdaj, da ga sprejme ali odkloni. Cincanja semintje je bilo dosti in kdor se je zanimal za dogodke, ki se nanašajo na omejitev oboroževanja, se je lahko naučil, da vojna nevarnost ne bo prav nič znižana, ako prizadete države osvoje predloženi dogovor, kajti nekateri gospodje, ki sami sebe imenujejo "vodilne državljane", so se tako obotavljali napram paktu, da je bilo iz njih obnašanja spoznati, da niso v njih srcih za dogovor o omejitvi oboroževanja na morju.

Pakt je zdaj pred francosko zakonodajno zbornico in veliko ljudi, ki sebe smatrajo, da so poklicani, da vodijo usodo narodov, ugiba, kaj stori francoska poslaniška zbornica: ali ga odkloni ali sprejme.

Kadar bo francoska zbornica o paktu spregovorila svojo zadnjo besedo, tedaj mislijo napraviti šele svoje zaključke.

Drugi ljudje, ki ne verjamejo vsega, kar povedo takozvani državljani, sodijo popolnoma drugače. Oni pravijo, vojna nevarnost se ni povečala ali znižala, ako francoska poslaniška zbornica sprejme ali pa odkloni pakt. Ako francoska poslaniška zbornica sprejme dogovor, tedaj so francoski vodilni krogi napeli vse svoje moči, da se javnosti prikrije resnica, ki govori, da vojna nevarnost postoji. Če francoska poslaniška zbornica odkloni dogovor, tedaj se vidi v tem želja francoskih vodilnih krogov, da se vsemu svetu pove, da vojna nevarnost postoji in da pride nekega dne zopet do krvavega plesa. V vsakem slučaju pa imajo francoski vodilni krogi svoje vzroke, da prikrijejo resnico o položaju ali jo pa razgalijo vsemu svetu. Kakšni so ti vzroki, tega ne bodo povedali; ker to spada med diplomatske tajnosti. Jasno nam je le, da imajo diplomatje vselej gotove vzroke za svoj molk ali govorenje. Ako mislijo, da več dosežejo s prikrivanjem resnice, jo prikrijejo. Če pa mislijo, da je zanje več vredno, ako razgalijo resnico, tedaj je pokažejo vsemu svetu.

Pa še nekaj drugega je, kar nam govori, da se vojna nevarnost ne bo prav nič znižala, ako tudi vse države podpišejo ali ne podpišejo pakta za znižanje oboroževanja na morju.

Odkar je bilo sklenjeno premirje po svetovni vojni, so bili odkriti novi stroji za uničevanje in morjenje. Izumljena so bila tudi nova morilna in uničevalna sredstva. Ti izumi so večinoma tajni in le malo pride o njih v javnost. Vsaka država čuva te izume kot navaden človek punčico v svojem očesu. Informacije, ki prihajajo v javnost o takih izumih, so večinoma napačne in imajo namen zavesti neprijatelja na napačna pota, da dela popolnoma krive zaključke.

O tem smo se prepričali v zadnji vojni.

Kdor dela za odpravo vojne nevarnosti, mora delati za odstranitev vzrokov, ki povzročajo vojne. Ako ni vzrokov za vojno, tedaj tudi ne bo vojne. Ako ti vzroki postoje, tedaj pride do vojne, pa magari če ves svet podpiše pakte za znižanje oboroževanja.

Glavni vzroki, ki povzročajo vojne, so bili že tolikokrat povedani in raztolmačeni, da so znani vsakemu takozvanemu "državniku". Nahajajo se v današnjem gospodarskem sistemu! "Državnik" pa nočejo o teh vzrokih nič slišati. Kaj so torej njih govorance o znižanju oboroževanja, ohranjenju miru in preprečenju vojn? Dobro bi bilo, da državnik sami odgovore na to vprašanje, ker mora biti njih odgovor tak, da ljudstvu odpre oči, ako odgovore logično in stvarno.

SLIKE IZ NASELBIN.

Pigeon, Pa. — Vem, da se ni bilo od tvojega, zato se hočem malo oglasti iz te gorke naselbine. Slovencev nas je malo tu, večinoma so Švedi in Američani. Zaposleni smo val v gozdu, kjer belimo hoje. Druge zabave nimamo, kakor če človek dobi kake lepo hojo, ki se je toliko bolj razveseli, čim lepša je. To namreč obeta, da bo pri nji kaj zaslužka.

Svet je tukaj lep, pripravno za delati in tudi plače še niso tako slabe, če je človek dober za delo. Delo v gozdu je po deset ur. Zasluzek je po \$4.50 in stanovanje s hrano. Kontraktno delo plačajo tudi po \$4.50, od tisoč čevljev posekanega lesa pa \$3.50. Je pa opravljati trdo delo, da človek kaj zasluži, da dobi v roke kak selemi papir, ki mu pravi dolar ali pa radi njegove možnosti tudi moderni bog. Pa tudi onega zelenca ni mogoče spraviti, če se človeku pripeti tako, kot je rekel eden dveh Dolenjcev, ki sta bila tu: "Kaku bom kaj naredil, ko mi je pa h... kriš prerezou." Če človek tako dela, le hitro zbeži zelenec od njega...

Ne kakšno organizacijo tu ni za misliti, ker dosti njih še pravi: Kako si hočem pomagati, ko sem pa siromak. Dosti njih je, ki se gledajo skozi meglo. Če mu zaveden delavec kaj pripoveduje, mu ne verjame, če bo pa prišel kak frakar ali kapucinar in mu pravil laži, pa bo vse verjel in potrdil, da je res, čeč, gospod so dijali tako in tako mora biti. Dokler bodo taki farški lenuharji farbali delavce in se jim bodo slednji pustili, ni za misliti, da bi se izboljšali šasi za nas delavce.

Pa vije vsaj tami, ki se po mnogih krajih prevladuje, mora priti smaga zavednega delavstva. Če človek poseka le eno koreniko od drevesa, tista ne bo več rastle, naj jih odseka več in drevo bo v letu, dveh ali treh ušahnilo. Tako je s človeštvom. Če pridobimo delavce za napredno stvar in ga pripeljemo med vrste zavednega delavstva, odsekamo s tem koreniko mogočnemu drevesu farškega nazadnjajstva, ki mora prej ali slej na ta način usahnil.

Posravljam vse čitatelje in čitateljice, "Prosveti" pa šelim veliko novih naročnikov. — Johan Juha.

Chisholm Minn. — Velozaven dan bo 16. julij t. l. za kmečke in industrijalne delavce v državi Minnesoti, ker imeli bomo izredne volitve za zveznega senatorja. Kmečko-delavska stranka ima svojega kandidata dobroznane Magnusa Johnsona. Če se bomo torej zavedali naše dolžnosti napram našemu razredu, ali bomo s tem izboljšali svoj delavski položaj.

Ne poslušajte nesanih obljub profesionalnih političarjev, ki vam sedaj obljubujejo, kaj vse bodo storili za vas, če bodo zmagali v tem boju, kajti ostalo bo le pri obljubah. Oni pridejo pred vas z vsakovrstnimi zvijačami, delavce se celo nagovarjajo, da ni treba iti volit, čeč, saj tako ni kakega pomena, ker bo izvoljen le za kratko dobo. S tem mislijo prikrjati glasove našemu kandidatu. Pomislite torej malo in ne dajte se prevariti. Če je njim vredno trošiti tisoče in tisoče dolarjev za izvolitev njih kandidata, je tudi nam delavcem vredno iti na volišče, da damo glas svojemu kandidatu.

Torej še enkrat ako se bomo zavedali naše dolžnosti, bomo s tem zrušili njih naklepe in zajemena nam bo boljše prihodnost. Pozivljam vse rojake in rojakinje v državi Minnesoti, ki imate volilno pravico, da greste na volišče dne 16. julija in oddate svoje glasove našemu kandidatu. Če bomo to storili, bomo gotovo imeli Magnusa Johnsona za zveznega senatorja. — Fr. Klun.

East Palestine, Ohio. — Res čudne so razmere zdaj po deželi, posebno za premogarje so popolnoma skrahirane in neizpraznane. Vzrok za to je toliko, da jih je v se težavo opisati; nešteti so, ki tičijo za to mizerijo. Večina delavcev vseh narodnosti, akoravno se strinja s strokovno organizacijo, ne ceni politične, prave delavske organizacije. In tako tečejo dnevi, meseci, leta, vse dobro, dokler premogar stalno ali vsaj deloma dela.

Poteče plačilna lestevica in nato izbruhne stavka ter brezdnele. Tedaj pa lahko premišluje in opazuje stavar, premogar, svojo usodo, kako pogubna je zanj in re-

vna. Vse je proti njemu. On je kot vollec na volilni dan dal glas svojem nasprotniku, sovražniku organiziranega delavstva. Ali ne šitamo dan za dnem v delavskih časnikih, kot je "Prosveta", da nam ne bo nič pomagano v našem boju za boljše družabne razmere, ako ne bomo volili svojih, delavskih zastopnikov v mestne, državne in kongresne zakonodaje vsaj deloma, da bo slišati tudi naš glas na pravem mestu.

Naš lokalni angleški list "The Daily Leader" je prinesel statistiko povprečnih premogarskih delavnih dni od leta 1896 dalje, to je v 27 letih. Od leta 1896 je premogar te dežele delal povprečno po 190 dni v letu. Ni tedaj čudno, da smo premogarji tako "premočni".

Pri nas delamo komaj toliko, da je vredno omeniti, v malih premogokopih. Tovarna s kavčukom, katere industrija je še največja v našem mestu, je zaprla vrata meseca marea. Vozok je menda notranja finančna kriza. Je še par drugih malih tovarn, ki pa pridejo le malo v poštev.

Pri vseh naših krikih in težavah si vendar človek čuti vseh malo razvedrila na kakoršenkoli način. Veselice, shodi, pikniki ali svatbe, vse nam je nekako duševno razvedrilo, pri katerem človek nekoliko pozabi suhoparnost, ki nas ene vrste ljudi obdaja.

Taka prilika se mu je nudila zadnje dni junija, ko me je nek sorodnik povabil na ščitovanje v dokaj oddaljeno slovensko naselbino Moon Run, Pa. In odšel sem s mu s božjo polovico. Ženin G. Frank Rupnik je doma iz Gornjega Logatca in nevesta, gđ. Jenny Kavliš, rojena v Moon Runu, Pa. Čestitam in šelim, da bi bilo srečno.

Kako smo se imeli na pristni slovenski "ohosti" v Ameriki? — Da si je vladala nemotna vročina, nam ni mogla ustavljati naše zabave. Živahno je bilo vse in prav ničesar nismo trpeli, razen kuharice. Ona so pa "svicale", pa me samo od vročina, tudi od dela. Marljivo so bile. Drugi smo se potili, a tudi ne od dela, saj me razumete...

Naselbina Moon Run mi ni mnogo znana, a kar sem videl in slišal, vladala tam med rojaki harmonija. Imajo svojo dvorano, primerno za tako naselbino, saj jaz mislim tako. Druga slovenska naselbina v bližini je Library, nekoliko od tam. Posetila nas je v godbo in petjem. Ni mi znano, ali so tudi moonrunčani med njimi. Oprostite prizadeti.

Končno moram še omeniti, da tamkajšnje ljudstvo, staro kakor tudi mlado, je jako amerikanizirano. — Jacob Istenič.

Aliquippa, Pa. — Pri nas v Penni je večkrat čuti, če se rojak vrača v staro domovino, da pravi o njem, da sploh ni videl Amerike, če ni videl mesta Clevelanda, Ohio. Tako tudi vse stremi tja. Mi pa, da si nismo namenjeni v staro domovino, smo se včasno odločili ogledati sloveče obiskno mesto ter največje slovensko naselbino v Ameriki. Torej smo se zbrali prijazne dne 23. junija, zasedli hitrega na postaji Aliquippa Lake Erie železnice, ki vodi po krasni obilni ravlini. Po kakih štiriurni vožnji smo zagledali Erie kolodvor v Clevelandu. Tamošnji rojaki in naši prijatelji so nas počakali na postaji. Bili so rojaki Frank Rode, Mike Trampus in Svetek, tamokšnji slovenski pogrebnik iz Collinwooda, O., ki nas je odpeljal s svojim krasnim avtom v slovensko naselbino na cesti svete Klare.

Tam eta nas uljudno sprejeli družini Rode in Vidmar ter nam postregli z vsemi dobrotami tega sveta, za kar jim izrekam zahvalo. Dalje nas je mr. Svetek odpeljal na svoj dom v Collinwoodu, kjer nam je tudi postregel z domačimi dobrotami. Razkazal nam je svoje obilne prostore ter svoje prodajalno z blagom. Sedaj si gradi novo stavbo, katera bo stala preko trideset tisoč. Porabil jo bo za pogrebniške prostore in prodajalno, obilno nadstropje pa bodo stanovanja za družine. Zakvalimo se vsi za njegovo prijaznost in postrežbo.

Dalje nas je mr. Svetek odpeljal na zaželjeni cilj k rojaku Trampusu, in Brezjarju, kjer so nam sopes postregli kot pri prvima družinama. Izrekamo zahvalo za njih naklonjenost.

Tekom dvadnevne bivanja v Clevelandu in okolici smo si ogledali veliko tamkajšnjih zanimivosti... Tam okoli so krasni parki in vinogradi, kjer so rojaki pridelajo sladko grozdje. Obiskali smo več družin a povsod bili dobro postreženi, pri čemer so zape-

li tišo: Tam po parkih, po zelenih jarkih...

Dalje izrekamo skupno zahvalo družinam Ilvar, Čebren, Kuhar in Gorenc. Rojaki imajo tam večinoma svoje zelo prijazne domove; zlasti se nam je zdelo prijazen pri rojaku mr. Plevniku v Euclidu. Njegov dom bi se moral zvati vila, tako krasen izgleda. Med krasnimi cveticami in raznim drevjem na njegovem vrtu smo tudi obrali plave murve in rdeče češnje. Pri tem sem se spominjal rojstnega kraja in na Javorne vrtove.

Ogledali smo si tudi Slovenski dom v Collinwoodu. Zares krasna stavba! Rojak Trampus nam je razkazal vse notranje prostore, kar vse je zelo moderno urejeno. Videli smo tudi ogromno delo na St. Clair cesti, kjer gradijo rojaki svoj dom, ki pa še ni dokončan. To bo stavba, večja od vseh drugih slovenskih v Ameriki. Cleveland, Collinwood in okolice nam ostanejo za vedno v spominu.

Dobil sem pismo od brata in stare domovine iz vasi Javor, občina Dobrunje, pod Ljubljano. Omenjam valed tega, kar je več rojakov tu v Ameriki in tamkajšnjih krajev in bi sorda koga zanimalo. Brat mi namreč piše, da je tam okoli omega junija vse rasla toča. Zlasti so prisadeti kraji Javor, Beznica in cela javka fara. Češnje so bile zelo polne in so skoraj zorele ter vse druge sadje je lepo kazalo in bilo v najlepšem razvoju, a toča je vse pobila, celo travo.

Kot omenja, so tam valed te nesreče postali pravi siromaki.

Delavskih razmer od tu ne bom opisoval, ker so enake kot drugje. Tu ni nikakih premogorovov, namreč so same tovarne za šelaso. S podporami društvi smo dobro preiskrbljeni za slučaj nesreče ali smrti. Med naših društev je najmočnejše društvo št. 122 S. N. P. J., h katerem še vsaki mesec pristopi kaj novih članov. V imenu ostalih odborikov tega društva se zahvaljujem članstvu za obilo posejanje društvenih šej, katere res pridno oblikujete.

Bratje in sestra, le tako naprej in napredek nam bo zagotovljen. — Posravljam rojake iz Amerike ter S. N. P. J. šelim obilo napredka. — George Šurekar.

Barberton, Ohio. — Zadnji čas je posetilo tukajšnje naselbino več slovenskih rojakov. Največje da nihče ne misli, da so mogoče prišli na božjo pot naše čudodelne Johance, tega nikakor ne; prišli so posetit svoje znance in prijatelje.

Omeniti moram, da je počela slava naše božje poti zatemnevat, kajti čudeži, ki se je zgodil in napravil toliko regljanja med tukajšnjimi klepetuljami, ne drži. Speli je ponovno pričela rasti bula in to pot na sredini jezika. Kako se bo to pot komedija končala, bom še poročal.

Kot stari znance je posetil svoje prijatelje in znance sobrat Joe Petek iz Clevelanda, O. Brat Petek je vesten član S. N. P. J. ter napreden in javno dobro znani mladenič. — Sobrat Martin Bolha iz Mogadora, O., se je nahajal v tukajšnji naselbini. Z družino je posetil svoje prijatelje ter prisostvoval tudi seji tukajšnjega socialističnega kluba. Sobrat Bolha je ustanovitelj društva S. N. P. J. v Mogadoru, O., ter tajnik istega. — Iz Meridena, W. Va., sta se nahajala v tukajšnji naselbini sobrata Johan Železnikar in Anton Ivančič. Namen obeh je, v tukajšnji naselbini za stalno se naseliti. Oba sta kupila hiše, ki pa so še v delu ter stane vsaka \$4.000.

Zadaja veselica, katero je priredilo tukajšnje podporno društvo "Triglav", št. 48 S. N. P. J. je uspela nad vse povoljno. Udeležba je bila ogromna, zabava popolna in društvena blagajna si je opomogla za sto petdeset dolarjev. V zakonski jarem se je uklenil sobrat Joe Gabrovšek; kot soproga sta oba dobra dramska igralca. Slednjič je pa tudi naš France Boh stopil na noge; ter vzel v poštev rek, ki pravi, da človeku ni dobro samemu biti. Poiskal si je družico in z njo sklenil zaročilo. Naš France Boh je doma z Iga pri Ljubljani. Njegova zaročenka je rojena v Ameriki, hčerka napredne slovenske obitelji Božič. Kar se tiče zakona bo seveda France napravil tako kot danes napravijo vsi civilizirani in pametni ljudje. Poročil se bo civilno, kar je edino pravilno, kajti France, kot napreden mladenič dobro ve, da je verski rokuspokus pri tem popolnoma odveč in nepotreben. Franceu in njegovi zaročnici želimo obilo sreče in zadovoljstva. — Martin Selenukar.

Meteoriti.

Harding: Vlada mora varčevati.

Delavec: Dobro, začnite pri sebi, Znižajte si letno plačo.

Harding: Nak, to bi bil boljše vzem!

"Krvavega" Francija je vsa svoj danar posodila Jugoslaviji, Poljski in Rumuniji z namenom, da ji pomagajo ubiti napoli crknejo Nemčijo in crknjeto potem prinese vse tiste milijarde, ki jih Francija je nima.

Čehoslovaški minister Beneš je po nekem poročilu dal vcepiti šlezo opice. Zato je tako energičen na stare dni...

Nekaj takega je vsekakor storil tudi Pašič. Njegova živost je nadvse sumljiva.

Charles D. Hillea, član narodnega odbora republikanske stranke, je proti Fordovi kandidaturi, čeč da bi Ford kot predsednik Združenih držav "komercializiral najvišji urad dežele".

Bratje, opazimo se dobro, da na potmijo smeha! Kakor da ni bil ta "najvišji urad" še nikdar komercializiran, hahaha!

Harding je v svojem osmem govoru povedal plato resnico, ko je dejal, da je "obvaroval ameriške delavce pred kapitalom".

Obvaroval je delavce pred kapitalom tako temeljito, da so delavci brez vsakega kapitala. Delavci imajo samo delo, kapital imajo pa kapitalisti!

Če bi bila Etna v Nemčiji, bi mogoče bljuvala zlato na — Francijo.

"Če" in "mogoče"...

Papež je s svojim apelom na Nemčijo, da naj preneha s pasivno resistenco, dokazal, da se je smotil v svojem prejšnjem pismu, v katerem je narahlo počestital Poincarreja po ščetinah. Papež je seveda nemotljiv...

"Mladinski list" izhaja in bo izhajal neglede na to, kakšno mnenje imajo o njem gospodje v Jolietu. Ali so jolietski gospodje tako navdani da mislijo, da se "Mladinski list" podvrže njihovi cenzuri? Ker že trditve čas in papir, primite zopet Kazimira za kozjo brado, ki skneč v vaš zeljnik.

Kazimir paša je zadnjič ukazal vsem svojim ovcem (ovnov je že malo), naj rečejo good-bye še tisti franži volne, katero imajo še na repu. In ko bo vse ostrženo in odfano, pojde Kazimir paša na počitnice v stari kraj.

Mila Jera in Papiga ostaneta tu. Pazila bosta na harem, jerčila in jerčila. Drugo je vse po starem v pašaluku.

V Oklahomi je maskirana svojat v enem letu izžela do krvi 2600 oseb. Demokracija mora ljudem v kri, če ne zlepa, pa zgrda; demokracija mora...

Kako smo praznovali slavnega Četrtega Po lepi, krščanski stari navadi:

Okrog dvasjet je ubitih in 150 ranjenih valed pokanja. Brez teh daritev si ne smemo misliti našega največjega državnega praznika.

V Montani sta se do krvi pretepala dva civilizirana divjaka. Imenujeta se Dempsey in Gibbons. Okrog 16.000 idijotov je plačalo vstopnino in gledalo pretep, ki je prinesel prometerjem \$201.485. Brez tega vzvišenega, Bogu in civilizaciji dopadljivega obreda si tudi ne smemo misliti našega največjega praznika. Kje bi bila naša neodvisnost, ako bi ne bilo krvi! Izjava neodvisnosti je bila prečitana v 300.000 krajih, potem pa zganjena in polžena na polico, kjer naj počiva v božjem miru eno leto.

Tako smo praznovali. Vse drugo ni nič.

K. T. B.

LEVIATHAN NA PRVI VOZNI V EVROPO.

New York, N. Y. — V sredo dne 4. julija je odšla velikanska ladja Leviathan, ki je bila poprej nemški parnik "Vaterland", na morje, da bo ostala na njem in prevažala potnike pod ameriško zastavo, dokler ne izrpa svojih moči, ali pa dokler je ne zadene ta ali ona pomorska nesreča.

Ob tej priliki so na tistem mestu in v tisti sobani, kjer je poprej bila slika bivega nemškega kaiserja, obesili portret predsednika Hardinga.

Se je rajska kača plazila po trebuhu, ali po hrbtu?

Čakli odvetnik in pisatelj Darrow je zalepil znamenito "apostolu" Bryana pretekle nalogo.

POVE MU NAJ NA PRIMER, KAKO VE, DA STA BILA ADAM IN EVA NAGA PRED OKROMOM.

Chicago, Ill. — William Jennings Bryan je, kakor znano že vsem, neznansko vnet zagovornik ameriške suhe in vodenje kača za predsedniške nominacije na demokratičnih konvencijah. Ali poleg vseh teh lastnosti pa ima še to, da je hud sovražnik vseh zadev. In vred nekoliko dni in radovedni javnosti razložiti, da je traja izumljena biblijska izjava za čisto resnico in božjo besedo, kakor je napisana.

Čakli odvetnik in pisatelj Clarence S. Darrow pa je izprevidel, da je treba ovreči Bryana in trditve, ker bi sicer utegnile zapeljati mnoge ljudi na pot verske blaznosti in neupornosti, pa ga pozivlja, naj mu najprej odgovori na naslednja vprašanja:

Ali verujete v dobesedno tolmačenje cele biblije?

Ali je povest o ustvaritvi zemlje in vseh življenj v biblijski knjigi Genesis resnična, ali pa je samo pripodoba ali alegorija?

Ali je bila zemlja narejena na tanko v šestih dneh, merjenih po vrtenju zemlje okoli lastne osi?

Ali je bilo solnce narejeno šesti dan, da je dajalo svetlobo zemlji?

Ali je solnce narejeno na dnevi, in luna ustvarjena takisto isti dan, da je zemlji svetila ponoči, in ali so bile zvezde narejene na zemlji v korist?

Ali je bog ustvaril človeka šest dni?

Ali je bog počival sedmi dan?

Ali je bog postavil človeka v raj ter mu rekel, da sme jesti od vsakega drevesa razen od drevesa izpiznanja?

Ali je bila Eva res narejena iz Adamovega rebra?

Ali je kača zapeljala Evo, da je jedla z drevesa izpiznanja?

Ali je to, da sta Adam in Eva jedla tisti prepovedani sad, povzročilo, da sta izpiznala svojo nagoto?

Kako ve Bryan, da sta bila eploh naga v raju?

Ali je bog preklel kačo, ker je zapeljala Evo, ter odredil, da se je žival potem plazila po svojem trebuhu?

Kako je hodila poprejš?

Ali je povedal bog Evi, da bodo ženske hudo trpete in morale biti podložne moškim?

Ali je bog poslal vesoljno potovanje, ki je poplaval vso zemljo ter pokrila celo najvišje gore? Ali je tedaj zares uničil vse meso, ki ima dih življenja, razen živali na Noetovi barki?

Ali je bog zapovedal Noetu, naj steče barko zase in za svojo družino ter vzame po enega samca in eno samico vseh živalskih vrst na zemlji?

Ali je res stesal tisto barko, zbral in spravil nanjo vse živali po par in živila in vođe, kar oboroje je bilo potrebno za njih prehranjevanje?

Kako je mogel Noe zbrati tiste živali z vseh kontinentov in otokov na zemlji, ko pa ni bilo v tistih dneh razen Noetove barke nobene druge ladje na svetu?

Ali je potem na njegov ukaz deževalo štirideset dni in štirideset noči, in ali je s tem uničil bog vse, kar je živelo na zemlji?

Ali so se vse tiste žive reči ukreale na barko drugi mesec in sedemnajsti dan tistega meseca?

Ali so bili vsi najvišji gorski vrhovi na zemlji pod vodo?

Ali so vode ostale na zemlji 150 dni?

Ali je bog postavil mavrico ter z njo zagotovil človeštvu, da ne bo nikoli več pokončal sveta s povodnjem?

Ali je bila tisto prva mavrica, kar jih je bilo kdaj opaziti?

Ali se je barka ustavila na gori Ararat v sedmem mesecu deseti dan v mesecu?

Ali ni bilo to, po sv. pismu stare zaveze nekako 1,750 let pred Kr. r.?

Ali ni zgodovina polna dokazov, da so ljudje razne vrste in barve živeli po oddaljenih delih sveta že kar petdeset let po tistem času?

Ali so bili živali pari poslani na vse kote in kraje po svetu, ko je bilo povodnji konec?

Kako so mogle živali, ki so jih našli samo v Avstraliji, ali pa v drugih jako oddaljenih krajih, priti tja, in zakaj se niso ustavile nikjer na poti?

Ali je bilo na zemlji več vode v Noetovih dneh kakor kdajkoli poprej ali pozneje?

Ali na prihaja vsa voda, ki pada na zemljo, iz vodnih zalog na zemlji sami?

Ali se da napraviti več vode na katerikoli mestu naše zemlje, ne da bi jo človek "vzel" iz drugega kraja ali dela?

Ali je bil tiki po povodnji le en jezik, ena govorica na zemlji?

Ali so zemljani vedeli sedati in postavljati babilonski stolpi, da bi tako mogli priti v nebesa?

Ali jim je bog zmešal jezike, da niso mogli izvršiti svojega dela?

Kako visok bi moral biti tisti stolp, da bi segal do nebes?

Ali je dalo zmešanje jezikov na babilonskem stolpu povod tolkora rim jezikom, ki jih ljudje sedaj govorijo na zemlji?

Ali je gospod bog pripravil veliko ribo, da je požrla preroka Jona, ki je preživel v njenem trebuhu tri dni in tri noči, nakar ga je kit (tista riba) vrnil na suho iz sebe?

Ali je bila Lotova žena dobesedno izpremenjena v steber soli, ker se je obrnila ter se zasukala v Sodomo in Gomoro, ko je bila pred žveplenim ognjem iz mesta?

Ali je Balaamov osel govoril njemu v človeškem ali oslovskem jeziku?

Ali se je obsidje mesta Jeriha porušilo do tal, ker so vojaki in duhovni koraki okoli njega ter trobili na trombe in rogove?

Ali je solnce obstalo, da je mogel Jozef dokončati bitko?

Če bi bilo solnce obstalo, ali bi bilo to podaljšalo dan?

Kaj bi se zgodilo zemlji in vsemu življenju na njej, če bi se ona sama nehala vrteti okoli svoje osi?

Ali ni bila zemlja ustvarjena pred manj kakor 6,000 leti?

Ali ni bilo še več svetlošči civilizacij na zemlji, pred 10,000 leti?

Ali ni bil Adam ustvarjen pred manj kakor 6,000 leti?

Ali ni pisanih in nepisanih dokazov za to, da je bil človek na zemlji pred 50,000 leti?

Ali ni nobenih človeških spomenikov, ki dokazujejo, da je človek živl že pred 100,000 leti?

Ali ni morda mogoče, da bi bil človek na zemlji že pred 500,000 leti?

Ali nam ne kažejo razne okamenelosti v skalovju in vodnih strugah, da je zemlja mnogo več stara kakor milijon let, morda celo več milijonov let?

Ali je Krist izganjal hudiče iz bolnikov, in ali so hudiči zahtevali, da jih je poglaval v svinje, in ali so te svinje zdvajale na strmo obrežje, skočile v morje ter utonile?

Ali ne more biti človek kristjan, če ne veruje v biblijske pripovedke in bajke, kakor so navedene odzgoraj?

Ali bi vi prepovedali učiti na javnih šolah stvari, ki se do pšice ne vjemajo ali celo nasprotujejo omenjenim bajkam?

Proces proti rudarjem v West Virginiji.

Lewisburg, W. Va. — Feder. Press.) — Sodna obravnava proti C. Fr. Keeneyu, predsedniku distriktnih rudarske organizacije v West Virginiji in proti drugim odbornikom ter članom unije, ki se zdaj vrši v Lewisburgu, ima za seboj večletno ozadje škandalozne justicie.

Keeney je obtožen umora, punta, hujkajanja k izgredom, zarote proti državi in cele vrste drugih "zločinov". Cela stvar izvira iz znanega "pohoda" oboroženih rudarjev v okraj Logan v avgustu 1921. Keeney je bil proti temu pohodu in po dolgem naporu je prepovedal rudarje, da se vrnili domov. In zdajje obtožen, da je bil on glavni vodja pohoda!

Po naprilskehi izjavi bivšega uslužbenca pri šerifu Donu Chafinu v Loganu je bil omenjeni pohod provociran od Chafina in premo govniških baronov, ki so hoteli imeti svezno intervencijo in razbitje rudarskih unij. To so deloma dosegli. Izvali so rudarje, da so se dvignili s orožjem v rokah proti pobožnikom in posledica je bila, da je veleporota obtožila 400 rudarjev cele vrste zločinov. Enega pa ni dosegel Chafin: rudarji se niso dali odpeljati na led, da bi bili ali v okraj Mingo, kjer jih je čakala cela armada do zob oboroženih pobožnikov. Ko so videli past, so se razšli in se vrnili domov.

Lansko leto so morali obtoženi pred sodišče. Obravnava jim je bila dovoljena na drugem koncu države v Charlestonu. Podpredsedni organizacije Blizzard je bil prvi pred sodiščem in bil je oproščen. Blount, isti uslužbenec Dona Chafina, ki je zdaj priznal, da je pomagal izvažati rudarje, je bil glavna državna priča proti Blizzardu. Blount zdaj priznava, da je prisegel po krievu, ker je bil v službi Don Chafina in je prejel mal 1500 mesečno kot "deputat-šerif", dasi ni imel te službe.

John Wilbourn, imenovan tudi rudarski pastor, je bil drugi pred sodiščem in spoznan je bil krivim. Sledil je njegov sin; tudi ta je bil pokriviljen. Loganski operatorji so dobili korajži in pozvali so Keeneya pred sodišče. Tedaj je odvetnik rudarjev Townsend dokazal v zadovoljstvo sodišča, da tožbe ne vodi država, temveč baroni premoga, kakor da je justica njihova privatna lastnina. Okrajni pravdnik John Porterfield je priznal, da se advokate premo govniških baronov ne ozirajo nanj in vodijo tožbo po svojih načrtih. Sodnik je nato ustano vil proces in dovolil obtožencem, da se grede zagovarjati pred sodišče v Berkeley Springsu.

V vsaki drugi državi bi ta afera bila škandal prve vrste, toda v West Virginiji ni bilo nobenega razburjenja. Okrajne oblasti so celo priznale, da država nima denarja za take drage procese in zato da je pravilno, če premo govniške družbe financirajo obravnave. Šerif McCaury ni tajil, ko je bil obdožen, da je bil tudi on deležen mazila, s katerim so kralji premoga mazali koleasa justice v Charlestonu; rekel je le, da tudi on "mora živeti".

Pred tremi meseci je bil Keeney poklican k obravnavi v Berkeley Springsu. Toda dolga roka operatorjev v Loganu je še dosegla tudi ta kraj. Odvetnik operatorjev je takoj ob začetku obravnave nahanjal, da se mora proces odgoditi, ker so izginile tri važne državne priče. Townsends, zagovornik obtožencev, je odgovoril, da priče niso nikamor izginile, rudarji jih niso ukradli, pač pa se ne upajo na dan, ker so v mestu Chafinovi pobožniki, ki so zagrozili pričam, da jih ubijejo, če ne bodo "prav" pričale proti Keeneyu. Sodnik naj da pričam zaščito in prišla bodo v eni uri. Ta izjava je delovala kakor strela s jasnega. Posledica je bila, da se obravnava ni vršila v Berkeley Springsu in obtožencu je bilo zopet dovoljeno, da si izbere drugo mesto.

Obravnava, ki se zdaj vrši v Lewisburgu, je mogoče zadnje dejanje v drami justice zapadno-virginskikh operatorjev.

otrok, ki je dojen izključno s materinim mlekom, najlažje preživi in se razvije. Nikako drugo mleko, nikako drugo jedilo, pa naj ne tako skrbno pripravljeno, ne more popolnoma nadomestovati materinega mleka tekom prvega leta otrokovega življenja. Sicer je res, da mnogo mater ne more ali noče dojiti otroka. Ako pa je mati v stanu primorno dojiti svoje dete, je njena sveta dolžnost, da ga doji. Mnogo mater preneha dojiti kar preveč zlahka. Tudi ako postane priporočljivo, da se dojenje nadomesti s drugo hrano, naj se vendarle mati odloči za to še le tedaj, ko je taka nadomestitev postala absolutno potrebna. To velja posebno glede poletne dobe. Dojenčka pod enim letom naj mati odvadi poleti le za slučaj, da je to zares neizogibno. Vsak dan, ko dete dobiava svojo hrano iz materinih nadrij, pridodaje k njegovi zmoglosti, da preživi.

Nedavno so strokovnjaki proučili vzroke smrti v skupini normalnih detet pod enim letom starosti; našlo se je, da več od polovice smrti v dotični skupini je bilo pripisati neredni prehrani. Tri četrtine smrti valed tega vzroka so se pripetile v treh prvih mesecih življenja in 18 odstot v starosti od treh do šest mesecev. To dokazuje, kako nevarno je prvo leto življenja, zlasti prvi meseci, s ozirom na prehrano. Tekom te dobe bi mati morala dojiti otroka čim dalje mogoče. Njen trud se navezadnje izplača. Naj se mati ne izneveri svoji sveti dolžnosti ob prvi priliki, čim nastane kaka mala težava.

Da mati pravilno doji svoje dete, je najprej treba, da ona sama čuva svoje lastno zdravje. To se pravi, naj spi zadosti in zavija dobre redilne hrane, včevaj polno mleka, meso po enkrat na dan jajeja, sveže zelenjave, zrelo sadje, redilne lahke jedi in polno vode. Treba jesti le ona jedila, ki se ji podajajo, in se čuvati zelnega sadja ali druge hrane, ki u tegne kvariti prebavo.

Doječa mati naj ne jemlje nikar kake droge brez zdravnikovega nasveta. Alkohol v vsaki obliki naj se mati čuva. Nekdaj je bila navada, da so matere rabile sladovne pijače, da se pospešijo otrok mleka. Take pijače utegnejo le pod zdravnikovim nadzorstvom imeti kako malo vrednosti za začasno odpomno, ali najbolj sigurno ravna mati, ki se strogo čuva vsakih alkoholnih pijač. Dostikrat prav dobro pomagajo dotoku mleka take tekočine, kot je goveja juha, kakao, kisle mleko ali navadno kravje mleko.

Mati naj se varuje vsakega ne navadnega razburjenja. Treba čuvati matere v tej dobi pred vsakim prenapenjanjem ali utrujenostjo.

S potovanja.

(Piše dr. F. J. Kern.)

I.

Ljubljana, 13. junja. — V naslednjih kratkih dopisih namerna stvo rednih "Zdravniških nasvetov" opislati v glavnih potezah nekatere doživljaje in vtise, kakršne se mi sproti vtisnajo v spomin na kratkem potovanju v Evropo in v Jugoslavijo.

Z. ženo in sinčkom smo se odpeljali iz Clevelanda 19. maja ter smo imeli tri dni časa pred odhodom parnika Aquitania iz New Yorka, da si najprej ogledamo malo Amerike. Ustavili smo se v Pittsburghu in odtem obiskali majhno premo govniško naselbino v Manifold, blizu Cannonsburga. Brat Gašper nas je bil prav vesel, ter nam postregel s vsem, kar premore majnerska hiša, še celo s rečjo, ki postaja tudi po Pennsylvaniji zmerom bolj redka pri kazem. Vožnja po železnici iz Pittsburgha v Manifold je bila nekaj strašnega: toliko dima in prahu še nisem slepa požrl na tako kratki poti. Na vsaj poti skozi Francijo in pozneje skozi Švice in Italijo (skozi Štoplom predor) nisem zapazil skoro nikakega dima ob železnicih. Imajo gotovo naprave pri lokomotivah, ki dim aproti uničijo.

Predno smo se poslovili od Gašperja, smo se instalirali "Radio aert", da bo lahko poslal koncerte iz pittsburske postaje. Tisti večer sicer nisem sprejemaljem imeli uspeha; upam, da zdaj aparat do deluje. Radio bo tudi pri naših ljudeh preganjalo dolga, ki je nastal valed prohibicije.

New York, 21. maja. — Prišepil smo včeraj na kolodvor Penn-

ylvanske železnice, ki je res gigantna stavba. Prav nepričakovano nam je prišel naproti star prijatelj Leo Zakrajšek, ki mi je preskrbel vse potrebne vizume, da mi ni bilo treba tavati od Ponela do Pilatuza. Tudi prtljago mi pravčoma spravil na ladjo. Zdi se mi, da imajo slovenski agenti za parobrodne listke v New Yorku več ugodnosti in prilike postreči-rojakom, ko-agenti po oddaljenih mestih in naselbinah. V New Yorku je toliko zanimivih stvari, da si vseh ni bilo mogoče ogledati v par dneh. Obiskali smo vseeno zanimiv Aquarium v Battery Parku, ogledali si nebotičnike (sky-scrapers), se peljali na vrh Woolworth poslopja (700 čevljev visoko), odkoder je krasen razgled po New Yorku. Vožnja po Peti aveniji, skozi Central Park in po Riverside Drive je polna zanimivosti. Kdor potnikov ima čas, naj ne zamudi ogledati si East Side, kjer stanujejo Jude. Vsi obcestni hodniki in nekatere ceste same to bilo natlačeno polne ljudstva, da take gneče še nisem slepa videl. Kakšni prisori se morajo odigravati šele poleti v vročini, ko ljudem ni mogoče bivati v visokih in vročih temenitnih hišah! Pravi jo, da je poleti ob vročini ta del New Yorka poln razlihih smrduv, katere pošten nos težko prenese. — Večerna razsvetljava na Broadway okoli 34. ceste je tudi nekaj pristno newyorškega; ni čuda, da so po celi Ameriki znane luči na Broadwayu.

Na krovu "Aquitanijs", 24. maja. — Pristančisko smo zapustili 22. maja okoli 10. ure dopoldne, še enkrat pogledali na "Statue of Liberty", vzeli par "snaphotov", in smo bili na odprtem morju. Pzili smo naleteli na tujce — ne-Amerikance. Vse molitve na vednje mornarjev, stewardov in strežnikov je nekam tuje, rezervirano in drugače uljudno kot med Amerikanci. — Čul sem še poprej, da bo v par urah po odhodu odpra bara in da bo pijača tekla po grlih vseh žejnih Amerikancev ko voda. Grem torej na polzedovanje, da bi bil priča velikega navala na pivo in žganje, ki sem in isčem, stikam po krovu okoli kadilne sobe, prišakovana parade žejnih proti bari pa le ni bilo na ogled. Končno sem našel v skritem kotu natakarka, ki mi je razložil, da ni na ladji znane ameriške bare, pač pa potniki dobi pijačo pri mizah v kadilni sobi. Pridrutil sem se kakim petim strastnim kadilem, ki so potrepeljivo čakali na naročeno "base's ale" ali na konjak. Natakarkem se ni prav nič mudilo in prav lahko rečem, da je bilo skoro nemogoče so komu preko mize napiti. Med celo potjo nisem v 2. razredu videl enega niti na pol pijačnega potnika. Niti najhujši pristal nekdanje Antislanosce lige bi ne imel kaj oprekatati takemu sistemu pri prodaji pijače. S. S. Aquitania je menda najboljši, če ne največji parnik Cunard

linije. Poveljuje ji kapitan Sir Charles. A je obenem poveljniš Cunard brodirva. Ladja je dolga 901 čevljev, široka 97 čevljev, te naje ima 47.000. Med vojne je služila kot bolniška ladja. Moštva ima nad 700 oseb, potnikov pa lahko vozi nad 3.000. Edaj jih pelje komaj 1500, kar je premet slabši kot je bil lani.

Med potniki je največ Judov, zlasti veliko jih je v prvem razredu, valed tega marsikateri "Kristjan" gre rajši v 2. razred, tudi če ima denar za prvi razred. — Angliška hrana se mi ne dopade; je vse preveč umetno in ni kuhano po slovenskem okusu. Včasih je pa zlasti na krovu boljše, da se človek ne preobče.

Charbourg-Paris, 22. maja. — Vožnja čez morje je bila prav prijazna, morje mirno, dnevi malo hladni, vendar jasni. Morsko bolezen so občutili le ženske in še te v majhni meri. Mrs. Kern je en dan ostala v kabini; leko ji ni bilo slabo, dočim so nekatere druge potnice izjavile, da jim je boljše na krovu. Videti je, da ni nikakega gotovega zdravila ali pomoči soper morsko bolezen. Če je morje silno razburkano, še stari mornarji občutijo slabosti. Jaz sem imel par dni utiša zmanjšena s vajo, kar je menda eno najboljših zdravil soper morsko bolezen. Ne vem pa, če bi to kaj izdalo ob viharnem vremenu. V Charbourg smo stopili na francoska tla. Čakal nas je še poseben vlak, da nas pelje v Pariz. Sprejem na francoskem je namo napravil slab vtis. Postrežki so poveljni nezmolčni angleščine, da siravgo večina potnikov govori angleško. Uradniki so neuljudni, nosilec prtljage pa hujši ko be-rakli. V jedinem vozu potnik pozabi na prvoten slab vtis. Servira in stroše se popolnoma drugače kot po ameriških Pullman-jedilnicah. Dva strežnika, možki in ena ženska, postrežeta v par urah nad sto jedilcem. Na sedem krožnikov zaporedoma naložita jedi in potnik želi. Pričeta pri enem koncu voza in leto hrano delita pri vseh mizah; ko je en kurz zavrt, prineseta čist krožnik in ga obložit s drugo jedvino. Ni manj kot devet raznih jedi!

Dežela med Charbourgom in Parizom, takozvana Normandijs, je krasen svet; lepo obdelan, vse sice čedne, zidana hiše pokrite s rdečo opeko, vsak kos zemlje skrbno obdelan. O polnoči smo prispeli v Pariz.

(Nadaljuje se prihodnjic.)

Delavce bres delavskega častopisja je kakor vojak brez puške.

NA PRODAJ JE.

dvonadestopni 5 in 6 sobna, iz speke oxidana hiša. Plin, elektrika, kopalnica in vse potrebno. Građa dva (loti) stavbna. Proda se za 62203. Mi vzamemo mortgage in ostale plačila. — J. Glasite se pri: Joseph L. Nork, Real Estate Office, 410 W. 26th Street, Calcasu, Ill. (Adv.)

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podpora Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 3657-39 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODBOR:
 Predsednik Vincent Calcar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. V. Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnične oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila John Zveretich, upravitelj glasila Filip Gedin.

POROTNI ODBOR:
 John Underwood, predsednik, 407 W. May St., Springfield, Ill., Naceln Edelman, Box 270, Barbours, Ohio, Fred A. Vidich, Box 672, May, Minn., John Terdel, Box 22, Hendersonville, Pa., John Gortch, 414 W. May St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODBOR:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 3657-39 30. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Joseph Ambroselli, Box 288, Moon, Run, Pa., John Gortch, 14281 Papper Ave., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Mura, Box 104, Green, Kans., ex Jugoslovani, Max Mura, Box 156, Baki, Minn., ex Jugoslovani, Mike Zugel, 5433 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:
 Frank Zeita, predsednik, 3626 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Samrah, 5500 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravitveni odbor:
 Predsednik: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
 John Owen, 2639 W. 28th St., Chicago, Ill.
 Joe Shuk, 6404 Orin Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.
POŠTA:—Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem sedežu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. predsedništva so vselosev Predsedništva S. N. P. J., 3657-39 30. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolnišnični tajništvo S. N. P. J., 3657-39 30. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DEJAVNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvršiteljskega odbora in jednote vsebuje so naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 3657-39 30. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se posiljuje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 3657-39 30. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 Vse pritožbe glede potovanja in gl. izvršiteljskem odboru so naj pošljite Frank Zeita, predsednik nadzornega odbora, tigar naslov je spredaj.
 Vsi pripravi na gl. porotni odbor so naj pošljite na naslov: John Underwood, 407 W. May St., Springfield, Ill.
 Vsi dopisi in drugi opisi, neomolila, ogledi, naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom "Prosveta", naj se pošlje na naslov: "Prosveta", 3657-39 30. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kapital, kapitalisti in proletariat.

Kapital je danes beseda, ki jo navadno istovetijo s kapitalizmom, zato, ker izvirata oba besedi iz enega korena. V resnici pa je kapital le internacionalni izraz za vrednote, ki izvirajo iz dela in bi torej po vsej pravici pripadali onim, ki ga z delom ustvarajo, ki hočejo od tega svojega dela imeti tudi kak enako vreden hasek. Pa je bil ves dosedanji družabni red takšen, da si je kapital gromadil le tisti, ki si ga ni prislužil z delom svojih rok, pač pa je drugim kradel na lepši ali grši način in si je druge udinjaval tem svojim priložnostim. Ker je velika večina udinjenih ali masa nerazhodna ter needna, so si torej kapitalisti pridobivali le posamezniki. Tako so nastali kapitalisti.

Posameznik, ki nekaj po tuji zaslugi poseduje, na kar navezuje ves svoj obstanek, dobro ve, da mu masa v svojem srcu ni voljna večati imetec in da bi ga znala nekoč spraviti iz njegovega ugodnega položaja. Zato skuša svoje stališče v floskejski družbi pred vsemi nevarnostmi utrditi. Kjer to ne gre po "poštenem", to je "legalnem" potu, posameznik pozabi na poštenje, meče množice pesek v oči, da bi pozabila na svojo "zavist" in mu zvesto služila za boro denarce, katere on sebi "odtrguje", ne z namenom, da odpomore njeni bedi, temveč z namenom, da jo obdrži pri najpreprostejšem življenju — če pomre, mu ne more služiti — na drugi strani pa z bedo poneumni.

Nerazodnost v masi pa ni podpirala samo beda, temveč tudi ti, ki so namenoma utrjevali v masi nje naravni dojem od vraž in alepe vere. Val tkav. duševni pastirji so se posvetili temu delu tem rajše, ker so imeli na posebno lahek način najlepši pripomoček množiti svoj kapital. Pa so med maso vseeno začele padati iskro, z namenom, da jo vžgejo in spometujejo. Tako so kapitalisti spoznali, da bodo vseeno uničeni, če ne bodo proti anujoči se mednarodni falangi razlaščenec osnovali svoje lastno, po gospodarskih prilikah še itak dano falango in po enotnem načrtu zlivali zmedo

v maso. Kapitalizem uporablja danes za vsak narod posebne internacionalno dogovorjena sredstva, da ostanje masa še dalje neumna, uporablja jih čisto zavestno. Med temi sredstvi je eno najmodernejših in najuspešnejših fraz o nacionalizmu in domovinski ljubezni. Z njeno pomočjo so zagnali narode proti narodom v svetovno klanje, ko jih je bilo treba odvrniti od slijano napredujoče misli socialne rešitve. Pa sploh ni nobene še tako svete ali peklenske stvari, ki bi je kapitalizem ne izrabljal v svoje poneumnevalne namene: teror prav tako kakor blago bogoskateško besedo, cerkev prav tako kakor bordel, šola prav tako kakor kasarno, glad prav tako kakor požrešnost v jedi in še bolj v pijanosti, naravni altruistični šut prav tako kakor naravni individualistični. Na ta način se je ljudska neumnost večala, kapital pozameznikov pa tudi. Našli so se ljudje, ki so skušali svojim otročinom odpirati oči in jih naučevati proti kapitalističnemu redu na ta način, da so jim obljubljali mogoče in nemogoče. Ti, ki so začeli svoje akcije z dobrimi nameni, so pa pozabili na organizacijo kontrole in ker te ni bilo, so morali sami prejeti slej zapasti mamoni, izkoriščanju.

Ko so si tako voditelji pridobili dovolj "za stara leta", o kontroli potem se celo niso hoteli nič aličiti in tudi niso čakali, da jih kak slučaj napadi med očitne kapitaliste, temveč so po navadi rajši že kar sami popihali k njim. Ljudje, ki so to videli, so kleti voditelje in njegove pomagače ter so naposled pogladi vsakega, ki jim je prišel nasproti s socialističnimi cilji. Nekateri so zopet tako razpoloženi v masah izrabili in so sliki kapitaliste v najzgodnejših barvah, nezavednost v masi pa v čim lepši, ali pa je sploh niso upoštevali. Dejali so, da bodo potem, ko pahnejo kapitaliste, vsi enaki, da bodo imeli vsi enako imetje in da bo na svetu strašno lepo. Samo pobiti in poklati je treba vse skupaj in to navadnemu razumu zelo prija. Bili so to glasniki komunističnih idej. Ti so uspevali posebno tam, kjer je bilo ljudstvo najbolj zatirano (na pr. v Rusiji!). O kontroli pa tudi ti niso govorili. Čemu neki? Saj so gledali vsi le v sedanost in tre-

nuten uspeh, na bodočnost in organizacijo pa ni pomislili nihče, še manj pa na idejo, katero je razbirjal. Socializem je postala slednja le še fraza, osvobodila od kapitalistov in še bolj od večkrat o-goljufane mase.

Ljudje, ki so se naučili v tej težki šoli goljufij in prevar, kaj je krivo neuspehov, so začeli množiti hujskati proti socializmu in jim trobiti na ušesa, da se je treba zediniti preko strank v "neodvisnost", ker bodo vsi skupaj zmogli vse. Taki ljudje so proletarijat v borbi proti kapitalizmu zvezali celo s kapitalizmom samim, ker potrebujejo denarja, kapitala, ki ga masa nima in nazadnje s pahnenimi voditelji. Torej z dežja pod kap, proti goljufiji med goljufe! Vse to, ker masa še vedno prepušča drugim delo zase, ker sama nič ne dela, ker se kontrole ne pozna.

Ko so prišli ljudje, ki so povedali prvo besedo "kontrola" in razložili nje pomen, niso dobili ljudi, ki bi jih bili še voljni poslušati. Začeli je bilo torej treba znova graditi stavbo. Kapital, ki ga imajo danes v rokah oni, ki so znali ljudstvo vpreči v delo zase in ga o-goljufati, jim je treba iztrgati iz rok, napraviti iz njega skupno last vseh delavskih ljudi, to se pravi, onemogočiti nadlodo in izkoriščanje s strani posameznikov in s tem omogočiti celi družbi zdrav napredek. Kako naj se pa to izvrši? Danes jih je malo več, ki bi ne vedeli, da brez organizacije to ne gre, samo, ker ne vedo, kaj je to prav za prav organizacija, ker so še vedno preleni, da bi s premišljevanjem prišli do pravega, si ne vedo pomagati in se sploh ne priključijo nobeni organizaciji. "Neodvisni" so, samo ne vedo, da je ta njihova neodvisnost nekaj žalostnega, neodvisna samo od lastne pameti, v vsem drugem pa pokorna sužnja vsemu drugemu. Kakšna je rešitev? Stvari je treba iti bolj na dno. Če vemo, da je potrebno kapital socializirati, drugače se bo mo valjali v vedno večjem blatu, je predvsem potrebno, da napravimo prvi korak na to pot. Prvi korak pa je premišljevanje, delo s lastnimi možgani in rokami, čut, da je kontrola dolžnost, organizacija! Na pot torej!

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Svojo ženo prodal. Te dni se je zgodil v Skoplju tale slučaj: Uradnik sanitetnega upravitelstva Vladimir Popović je svojo ženo, s katero je bil dve leti oženjen, prodal kavarnarju Blažu Božiču za 5000 Din. Policija je pravečasno zvedela za to kupčijo in jo je preprečila.

Nesreča. V Kostivnici poleg "Josefhofo" je utonil triletni nezakonski otrok neke Wogove. Dve ženski sta ga videli, ko ga je voda nesla, pa nista bili toliko pametni, da bi bili vsaj kričali na pomoč, če si ga sami nista upali potegniti iz vode. Kakor smo informirani, je bila mati isti čas, ko je otrok utonil, na delu. K socialnim razmeram, ki omogočajo tako varstvo, je komentar nepotreben. Zaslužili pa si ga bodo gospodje, ki bodo nesrečno mater sedaj povrh najbrže še kaznovali.

Vsevedni fant! (Resnična zgodba iz severnega kota Slovenije.) V neki fari je bil pri velikonočnem fantovskem izpraševanju neki 15 letni fant, ki so ga nazivali vsevedneča, to pa zato, ker je na vsako vprašanje župnikovo znal dobro odgovoriti. Župniku je to jako ugajalo, zato mu je nalašč postavil vprašanje: Ti, vsevedni pobal, povej mi še tole: kaj dela sedaj Bog v nebesih? Fant nato malo pomislil, ter mu odgovoril, da Bog ravno sedaj sedi na malem stolčku z rokami podpira glavo ter premišljuje, zakaj da baš duhovnikov ni nobenega v nebesa. In najbrže je takoj končalo nadaljnje izpraševanje!

V Zagrebu so nekakšni "mladi junaki" napadli vsečillščnega prof. dr. Ferda Šikiča, ker so jih časopisi hujkali — proti njemu. Zdjaj pa vodje mladine pišejo — časopisom proteste!

Nemci so zahtevali, naj se plašijo njihovih dolgov Jugoslaviji odloži, namesto živine pa so ponudili drugo blago. Dobri ljudje pa, ki so tako idealni, da hočejo starega "germanskega rauberja" uničiti, so zahtevali, da se dolžna vsota za živino postavi kot naš tekoči kredit za nujne nabave v tekočem letu, izgovarjajo se pa, da naše prebivalstvo potrebuje material druge vrste, ki bi se mu s tem nabavil. Najbrže kakšni "cirkusi"!

Tudi pri nas se muslimansko ženstvo giblje. Te dni je zapustila kot prva muslimanska maturantka iz Bosne beogradske gimnazije hčerka načelnika v ministrstvu notranjih poslov Hadžića. Samo to je problem, koliko turških deklet bi še lahko s svojimi "moškimi" sposobnostmi udarile reakcionarne določbe svoje vere v obraz, če bi bili njihovi očetje v zavidiljivem socialnem položaju kakšnega načelnika v jugoslovanskem ministrstvu notranjih zadev.

Da se industriji ne sramujejo že javno priznati, da so oni tisti, ki spodbujajo vandalistične nastope proti organiziranemu proletariatu, dokazuje okrožnica, ki jo je prvega junija poslala Zveza industrijecev v Sloveniji svojim članom, naj na priporočilo beogradske industrijske centralne z inzerati in podobnim podpirajo glavno orjunaško glasilo "Preporod" v Belgradu. Obenem dokaz, da stoji orjunaštvo, ki se tako pogumno potegujejo za delavske interese, v hlapčevski odvisnosti od gospode, ki na račun delavskih in-

teresov živi! Klerikalni "Slovenec" toči ob tej priliki krokolilove solze nad okrožnico industrialceev, češ: Orjuna razbija industrijska podjetja, a industriji jo podpirajo. Tukaj robce, gospodje: Industrijska zveza podpira Orjuno (in Orjuna njo), vi pa sedite s svojimi Pollaki in kopico podobnih magnatov na istem stolcu, v isti zvezi proti delavskemu razredu! Vaše orkanstvo se spredaj za Orjuno grize, zadaj pa liže! Tableau!

Ljubljanska porota je obravnavala kot zadnji slučaj poletne sezone zadevo 43letne Neže Jane iz Dvorske vasi. Obtoženka je 13. aprila pobila svojega moža Janeja s sekuro. Povod uboja je bil čisto malenkost. Neža je 18 let živel v zakonu z Janezom in bila strašno nasilna ter surova ženska. Rada bi se bila polastila posestva in je hujskala tudi otroke proti svojem možu. Ker pa je bila strašno nagle jeze in je Janez kritičnega dne vlomil v hišo, ki mu je bil pred nosom zapahnila, ga telesa kot besna s sekuro po glavi in vratu. Nato je šla hladnokrvno s krvavo sekuro k sosedu in ji pokazala orodje. Neža Jane je bila pri preiskavi čisto mirna in je zanikala vse, kar je govorilo proti njej. Vendar so porotniki z 10 proti 2 glasovoma potrdili vprašanje in Janeja je bila obsojena v smrt na vešala.

Poštne anamke — zdaj v Belgradu. Na glavnem poštnem uradu v Belgradu je kradel knjigovodja v poštnem ministrstvu Bogoljub Obradović znamke in jih prodajal v inostranstvo. Prizadelež je tudi več milijonov dinarjev. Država — ljudstvo plačaj!

Dva vlaka trčita skupaj. 11 jun. zjutraj je trčil v Rajhenburgu tovorni vlak iz Zid. mesta v osebni vlak, ki odhaja iz Vidma rečno ob 24. Lokomotivi obeh vlakov sta bili poškodovani. Druhih nesreč ni bilo.

"Nema hleba!" — Dne 12. junija je skočil v Majdičev jez v Sp. Hudinji neki vojak. Njegovo ime še ni znano, pač pa je dognano, da je pred tremi dnevi ušel iz bolnišnice pri Aleksandrovi kasarni. Ljudje, ki so se nabrali okoli jez, so mu metali vrvi, da bi se rešil; mislili so namreč, da se je le ponesrečil. Bednik je pa s slabotnim glasom klical: "Nemam

hleba! Gladan sam!" Javno je rekel kot beli dan, da je vojak ušel v vodo samo zaradi tega, da je bil ves izstradan. Malce je verjetno, da bi bilo vojaku tak slabo pri jedi, ko se vendar s majo metali kar neobrana pleča okrog po glaziji. Vendar pri "soldatih" vse mogoče, če še civilisti-kapitalisti ne vedo kaj se vojaku spodobi in kaj t. Militaristi so še vedno stradal, če so pa to drugim povedali ali če so pa se upirali, so dobili "špange" ali pa so jih ustrelili. Drugače ne znajo namreč pomagati.

Meja v Banatu se in določena, ker ovirajo končnemu sporazumu z Rumunijo osebni odnosi med delegati. Zato sta naša in rumunska vlada sklenili zamenjati nekatere delegate.

Za ravnatelja poštnega čkovnega zavoda v Ljubljani je imenovan vladni svetnik dr. Ignac Rutar.

Zastopniki 26 ruskih federativnih republik so sklenili, izdelati nov ustavni načrt, po katerem bo imela vsaka sovjetska republika popolno upravno in zakonodajno oblast. Vsem zveznim republikam bo skupna le vojska in pa zunanje zadeve.

Severna... (text obscured)

Kot izvrstno zdravilo za prebavo in grenčec — jemljite

Severa's Balzol

(poč. znač. kot Žiljinski Balsam)

Priporočen za neprebavljane, zastarela hrana in slabost.

Cena 50 in 85 centov.

Vprašajte za j. v lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

SEDAJ JE ČAS ZA NOVE VLOGE.

Početkom 1. julija prične se nova doba za obretovanje vlog. Pri tej priliki hočemo vse vloge, katere prejmemo do 10. julija, obrestovati že s 1. julijem na

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

Vporabite to priliko in vložite Vaše prihranke pri nas, kjer so varni in vam nosijo

4% na leto.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York, N.Y.
Glavno zastopstvo JADRANSKE BANKE

Njeno življenje.

Fovert — Spisala Zofica Kveder-Demetrović.

Knezeva knjižnica. — Izdala "Matica slovenska".

(Dalje.)

O, in tako sladek je bil njegov glas! "Mamica," jo je klical v bolezi in veselje se ji je zganilo srce od miline, kadar je poklical. Tako droben je bil, pomoči potreben. In ko je ginil v bolezi od ure do ure, se ji je smilil neizmerno.

Kako bi mu pomagala, kako bi mu olajšala trpljenje... peklo jo je v duši kakor greh. Vse bolečine in smrt bi bila nase zanj, a ni mogla, ni znala.

Nekaj je slutil, nečesa se je bal. "Objemi me, mamica, laglje mi je," jo je prosil večkrat.

Sela je k njemu na posteljo in ga vzela v naročje, kakor takrat, ko je bil še majhen. Kakor majhna, sbešana ptičica so bile njegove roke. Vse drobne in prestrašene so ji trepetale po prsih in po obrazu in so iskale pri njej zavetja. Oklepal se je matere, držal se je je, kakor da se mu pri njej ne more nič zgoditi.

Ali smrt ga je odtrgala od materinega srca, ugasila ga je, kakor svečo. Njegovo tanko, dolgo telesce se je izgnilo in omahnilo vznak.

Še enkrat ga je vzdignila Tilda k sebi. S svojim srcem je hotela zadrti življenje v njem, s svojim dihom je hotela prestrašiti njegov zadnji smrtni diha, navdahniti mu prsi, da bodo spet dihalo, do bo spet udarilo malo, slabo srce v lahnem živem trepetu. Stisnila ga je k sebi rahlo in močno v silni, upajoči, verujoči ljubezni.

Glej, saj so zatrepale oči... saj jo gleda... saj... živi... Mirko, sinek ljubljani!

Oh, slaba in mrtva je mrknula njegova glava z materinimi ram; povzela se je težko v stran kakor ovela. In telesce, še toplo, še mehko, je že težilo materine roke s smrtno, bridko težino...

Položila ga je nazaj na posteljo, poravnala ga je s trepetajočimi prsti. Iz dna srca so privrele vroče in pekoče materine solze, polne neizmerne ljubezni in neizmerne žalosti, in so ga pokropile. Zdrknila je na kolena; usta so zastokala... Mrtev!

Iz druge postelje je zašepetal droben, boječ deklški glas: "Mama, mama!"

Tilda je vstala in je pristopila k hčerki. "Kaj ti je, dete? ... Vidia, Mirko je umrl..." Komaj slšno se je iztrgal glas iz grla...

"Vem. Vse sem videla," je reklo dekletce. Vse moker je bil njen obraz. "Nikar se ne jokaj, mama... Nikar se preveč ne jokaj!"

Utrla je materino roko in jo pritisnila na lice. "Meni se smilja, mama. Tudi jaz bom umrla..."

"Kaj govoriš... Ne, ne...", grlo se je stisnilo materi v siloviti bolečini in samo sikajoče hropenje je prihajalo iz prsi, ki je v njih besnela neopisna žalost.

"Vem, da umrem... Ne bojim se: Nič ni hudo umreti. Tudi Mirko je lahko umrl... Vse sem videla... Samo za tebe me skrbi. Zdjaj sem že skoro velika, lahko bi ti pomagala... Letos si bila vedno žalostna in bolna, lani je bilo lepše... Takrat, ko smo bili sami, več, ko je bil tata na Koroškem, je bilo najlepše..."

"Oh, dete, dete moje," je jecala nearečna mati in je naklonila svojo ubogo glavo na blazino hčerino.

"Mama, ti uboga moja mama!... Pa tudi jaz bom umrla... Precej sem vedela, ko je prišel zdravnik in povedal, da je nevarno: če bo Mirko umrl, bom tudi jaz... Z Mirkom sva se imela zelo rada... Mimico imam tudi rada. Zdjaj ko je Mirko umrl, bom tudi jaz. Saj se nič ne bojim... Samo ti se preveč na jokaj, mama!..."

Kakor črv, ki ga gazi, se je zvijalo materino srce v žalosti in strahu. Bledelo se ji je misla. Moram ji dati zdravilo. Mirko je mrtev, ali ona je še živa. Niti enega trenutka ne bom žalovala za Mirkom, zdaj ne smem.

S postmi je tiščala svoje srce, da ni vpilo od tuge in obupa. Kakor s železnim obročem je spela svoje misli, da niso begale v stran, da niso pozabile na dolžnost.

Ali tretji dan, tretji dan je tudi Elica umrla, stara osem let.

Že tisti dan, ko je Mirko umrl, je brzojavila možu. Pozneje ni več mislila nanj. Prišel je, ko so pokopali Elico. S čisto navadnim, veselim lilem je prihajal po poti gor iz mesta. Lena je stala z Mimico na vrhu.

"Saj sta že zdrava, ne? Saj sem vedel, da me je žena zastoj prestrašila," je pozdravil Leno.

"Umrla sta oba," je rekla Lena trdo in njene oči so se zabodle vanj, kakor sulci. "Mirko je že v grobu, Elica pa pokopljajo zdaj popoldne." Prišla je Mimico in odšla z njo po stezi v hrib. Njen obraz je bil strog in neprijazen, da se otrok ni upal od nje in pozdraviti očeta.

Kakor pijan, se je naslonil Sterle na zidano ograjo vrta. Pobledel je kakor stena in nekaj se je oglašalo v njem, česar ga je bilo strah.

Spomnil se je, kako je dobil brzojavko, ko je sedel pri kvartah v gostilni, in je vstaknil v žep, kakor nekaj, kar nima važnosti zanj. Nič takega ne bo; si je mislil; koliko otrok ima škrlatic in ne umrjejo! Elica in Mirko sta močna in Tilda je skrbna mati, bo že pazila: Pozneje dni si je vseeno mislil, da pojde domov. Ne zato, ker bi se bal, ampak zaradi izpremembe. Vožnja bo ugodna; doli na jugu ob morju so že gotovo pomladni dnevi. Prijetno bo pogledati na modro morje, oči so že site snega in megle. Polahko se je pripravil na pot. Niti z eno mislijo se ni dotaknila bojanen njegovega srca. Niti enkrat se ni spomnil smrti, niti enkrat ni zadržel. Veselo se je vozil domov; v vlakcu je bila kratkočasna družba in na postajah se je šalil z natakariji in blagajničarkami. Zakaj bi se bal! Ravno njegovi otroci da bi umrli! (Dalje prihodnjic.)

PIVO — PIVO

Zakaj plačevati visoko ceno za slabo pivo, ko pri meni lahko dobite najboljšje vrste SLAD in HMEJ vedno sveži, iz katerega si sami doma napravite dobro pijačo. Jaz vam poslijem za \$7.00 12 škatelj slada in 12 zavojev hmeja. Z naročilom je poslati \$2.00, ostalo svoto plačate ko prejmete blago.

ANTON SAMSA,
1901 Bissell Street, Chicago, Ill.

PRAVE GLAŠNE Victor in Columbia Gramophone na reg ali brez roga. Cena \$22.50 do \$45.00, kakor tudi Slovenske Victor plošče dobite edine le pri

IVAN PAJK,
VICTOR DEALER
24 Main St., Conemaugh, Pa.
Nove cenike pošljim zaštetj.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

CUNARD
ANCHOR

ALI VAM PRIDEJO SORODNIKI V AMERIKO?

Konceli Zjedinenih držav v Zagrebu sedaj prejema prošnje za pomoč in vizume za leto kvote: CUNARDOVA je nadzireja na vsem svetu. Potokom s Cunardovimi listi ni treba čakati na parnike, Cunardovi parniki odhajajo vsakih sedem dni.

Cunard linija je vredila odredbe v Jugoslaviji, da pomaga potnikom s svojimi posiljenici, ki pašjo proti vsaki nevarnosti in tveganju, vsakemu direktno na parnik. Ta posluga je brezplačna.

Za nadaljnje navote upražajte pri katerikoli agentu, ali pri:

Cunard Line,
140 No. Dearborn St., Chicago, Ill.

COLUMBIA GRAMOPHONE

od \$30.00 — \$250.00.

VELIKA ZALOGA PLOŠČ V VSEH JEZIKIH
Imam novo zalogo nemških importiranih "Homestead" rekordov.

Brezplačne cenike dobite pri:
Victor Navinšek, 331 Creeve St., Conemaugh, Pa.

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Ave., New York City

EMIGRACIJA IZ KRAJA JE ZOPET ODPRTA. DO JUNIJA MESECA 1924 6426 OSEB SME PRITI V AMERIKO.

Ako nameravate vašo ženo, otroke ali sorodnike dobiti sem, pišite takoj men in jaz vam vredim vse potrebno.

Pošljim denar v domovini! Hranim vlogi! POTNIŠKI ODELEKI!

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Ave., New York City